

Коломийський індустріально-педагогічний фаховий коледж

Циклова комісія суспільно-економічних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

 Мороз О.В.

«01» 09. 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

для студентів освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійними програмами:

«Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів»
за спеціальністю 015.38
«Професійна освіта. Транспорт»;

«Будівництво та експлуатація будівель і споруд»
за спеціальністю 015.31
«Професійна освіта. Будівництво та зварювання»;

«Виробництво харчової продукції»
за спеціальністю 015.37
«Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції
та харчові технології»

за галуззю знань 01 «Освіта/ Педагогіка»

Коломия 2023

Робоча програма навчальної дисципліни « Етика та естетика» для студентів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійними програмами «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт»;

«Будівництво та експлуатація будівель і споруд» за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»;

«Виробництво харчової продукції» за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»

Розробник: Соник Л.І. – викладач вищої категорії Коломийського індустріально-педагогічного фахового коледжу

Робоча програма
затверджена на
засіданні циклової
комісії суспільно-
економічних
дисциплін Протокол
№ 1 від «31» серпня
2023 року
Голова циклової комісії.

Красна В.С.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
		II семестр	I-II семестр
Загальний обсяг навчальної дисципліни	кредитів ЄКТС	2	
	годин	60	
Загальна кількість аудиторних годин		36	8
з т.ч.:- лекції		26	6
- практичні		-	-
- семінарські		10	2
- лабораторні		-	-
Самостійна робота, год.		24	52
Контрольна робота		-	-
Консультації		-	8
Курсова робота/проект		-	
Форма підсумкового контролю		Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни « Етика та естетика » для студентів освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійними програмами:

- «Виробництво харчової продукції» за спеціальністю 015.37 «Професійна освіта. Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології»;

- «Будівництво та експлуатація будівель і споруд» за спеціальністю 015.31 «Професійна освіта. Будівництво та зварювання»;

- «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» за спеціальністю 015.38 «Професійна освіта. Транспорт» за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка

Метою вивчення навчальної дисципліни «Етика та естетика» є формування моральної, естетичної, правової та загальної культури, усвідомлення студентами сутності моралі та моральності, мистецтва та естетичної культури, визначення їх ролі у структурі загальнолюдської культури.

Завдання дисципліни:

-Описувати мораль, її історію, норми, принципи, ідеали.

-Пояснювати мораль, аналізувати сутність моралі в “тому, що повинно бути” і “тому, що існує” варіантах.

-Прищеплювати здобувачам освіти навички та вміння, необхідні для успішної професійної діяльності, творчої самореалізації у громадському та культурному житті.

-Сприяти самовдосконаленню людини та виробленню її власної стратегії “вірного життя”.

Семінарські заняття зорієнтовані на самостійну підготовку здобувачами освіти та обговорення в групі навчальних проєктів, творчих робіт, рефератів тощо, аналізу теоретичного матеріалу, етичних проблем сучасності.

Зміст самостійної роботи з курсу «Етика та естетика» спрямований на поглиблення теоретичних знань, розвиток самостійного мислення і набуття вмінь опрацювання наукової літератури, що сприяє професійному самовизначенню майбутніх майстрів виробничого навчання.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі визначено **компетентностями освітньої програми.**

Загальні компетентності:

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

-Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

-Здатність приймати обґрунтовані рішення;

-Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

-Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

-Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості та демократії;

-Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення;

-Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики майстра виробничого навчання.

-Набуття вмінь опрацювання наукової літератури, що сприяє професійному самовизначенню майбутніх майстрів виробничого навчання.

-Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріал за визначеними джерелами

-Володіти базовими навичками комунікації;

-Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

-Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдання групи.

У результаті вивчення курсу «Етика та естетика» студент повинен знати:

- сутність науки етики та особливості її взаємозв'язку з мораллю;
- що таке мораль, її соціальна сутність та функції;
- в чому полягає сутність морального добра і зла;
- як трактується в етиці питання сенсу життя;
- про значення ділового етикету в історичній ретроспективі та сучасних умовах;
  - в чому полягає особливість предмету естетики;
  - ознаки естетичної діяльності та її форми;
  - сутність компонентів естетичної свідомості: естетичного почуття, естетичного смаку, естетичного ідеалу;
  - основні поняття, категорії та історичні закономірності художнього розвитку;
  - місце і роль художньої спадкоємності, художньої традиції і художнього новаторства в мистецтві.

Вміти:

- формувати власні етичні та естетичні почуття, естетичний смак;
- визначати дії з позиції добра і зла;
- розуміти значення об'єктивних і суб'єктивних тенденцій у формуванні гармонійного і прекрасного в житті;
- відрізняти та оцінювати місце етнічного, національного та загальнолюдського в мистецтві;
- дотримуватись вимог загального та ділового етикету.

Програма навчальної дисципліни включає наступні теми:

1. Тема 1. Етика як галузь філософського знання.
2. Тема 2. Мораль як форма свідомості.
3. Тема 3. Основні категорії етики.
4. Тема 4. Етика у різних сферах людського буття.
5. Тема 5. Естетика як самостійна наука.
6. Тема 6. Мистецтво як естетичне явище.

1. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви розділів і тем	Кількість годин											
		Денна форма					Заочна форма						
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
			Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні		Самост. робота	Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	Самост. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
I. Етика як галузь філософського знання													
1.	Предмет, походження та взаємозв'язок етики з іншими науками .	2	2		-		-	2	2		-		-
2.	З історії світової та української етичної думки	6	-		-		6	6	-		-		6
II. Мораль як форма свідомості													
3.	Природа, сутність та структура моралі .	4	2		-		2	4	-		-		4
4.	Моральні цінності в сучасному світі	2	-		2		-	2	-		-		2
III. Основні категорії етики													
5.	Сутність основних етичних категорій	4	2		-		2	4	-		-		4
6.	Етичні категорії моральної самосвідомості та спілкування:	6	4		-		2	6	-		-		6

7.	Культура спілкування і етикет	2	-	-	2	2	-	-	2
8.	Категорії етики як цілісна система	2	-	2	-	2	-	-	2
IV. Етика у різних сферах людського буття									
9.	Етика національних відносин	2	2	-	-	2	-	-	2
10.	Сімейна етика	2	2	-	-	2	-	-	2
11.	Релігійна етика	2	-	-	2	2	-	-	2
12.	Професійна етика	2	2	-	-	2	-	2	-
13.	Етикет як прояв моральної культури особистості	2	2	-	-	2	-	-	2
14.	Етика у різних сферах людського буття	2	-	2	-	2	-	-	2
V. Естетика як самостійна наука									
15.	Предмет естетики. Структура естетичної свідомості	4	2	-	2	4	-	-	4
16.	З історії розвитку естетичної думки	4	-	-	4	4	-	-	4
17.	Естетика як самостійна наука Основні категорії естетики	2	-	2	-	2	-	-	2
18.	Естетична діяльність людини	2	-	-	2	2	-	-	2
VI. Мистецтво у структурі естетичної свідомості									
19.	Мистецтво як естетичне явище	4	2	-	2	4	-	-	4
20.	Види мистецтва	4	2	2	-	4	-	-	4
	Всього	60	26	10	24	60	6	2	52

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Предмет, походження та взаємозв'язок етики з іншими науками	2	2
2.	Природа, сутність та структура та моралі	2	-
3.	Сутність основних етичних категорій. Добро і зло	2	-
4.	Етичні категорії спілкування: повага, співчуття, любов	2	-
5.	Категорії сенсу життя та щастя людини		
6.	Етика сім'ї	2	-
7.	Професійна етика	2	2
8.	Етика національних відносин	2	-
9.	Етикет як прояв моральної культури особистості	2	-
10.	Основні етичні проблеми сучасності. Моральні чинники в житті українського суспільства	2	-
11.	Предмет естетики. Структура естетичної свідомості.	2	-
12.	Основні категорії естетики.	2	-
13.	Предмет мистецтва, художній образ, зміст і форма	2	2
	Всього	26	6

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Моральні цінності та етичні проблеми сучасності.	2	-
2	Категорії етики як цілісна система	2	-
3	Етика у різних сферах людського буття	2	2
4	Естетика як самостійна наука	2	-
5	Види мистецтва	2	-
	Всього	10	2

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Етичні вчення Стародавнього Сходу та античного суспільства	2	4
2.	Етичні вчення доби Середньовіччя та періоду Відродження	2	2
3.	Етичні вчення Нового часу та новітньої філософії	2	2
4.	Основні етапи формування української етичної думки	2	4
5.	Природа, сутність та структура моралі	-	2
6.	Основні етапи історичного розвитку моралі	2	4
7.	Сутність основних етичних категорій. Добро і зло	-	2
8.	Честь. Совість. Гідність	2	2
9.	Обов'язок. Відповідальність. Справедливість	2	2
10.	Культура спілкування і етикет	-	2
11.	Сенс життя і щастя людини	-	2
12.	Релігійна етика.	2	2
13.	Етика сімейних відносин	-	2
14.	Національна етика.	-	2
15.	Основні етичні проблеми сучасності. Моральні чинники в житті українського суспільства	2	6
16.	З історії розвитку світової естетичної думки	2	4
17.	З історії розвитку української естетичної думки	2	4
18.	Види мистецтва	2	4
	Всього	24	52

Теми практичних занять

навчальною програмою не передбачено.

Методи контролю

При організації навчального процесу з дисципліни «Етика та естетика» використовуються наступні методи контролю знань:

1. Усне опитування.
2. Письмова перевірка.
3. Тестовий контроль.
4. Презентації.

Форма підсумкового контролю - залік

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Етика та естетика» оцінюються за 4-бальною шкалою оцінювання .

Критерії поточного оцінювання знань та вмінь студента - це система вимог у вигляді опису та кількісних вимірників рівня знань та вмінь здобувача освіти, які підтверджують набуті ним компетенції.

Система оцінювання виконання тестових завдань

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

- більше 90% правильних відповідей – «відмінно»;
- 76-90% правильних відповідей – «добре»;
- 60-75% правильних відповідей – «задовільно»;
- менше 50% правильних відповідей – «незадовільно»

Методичне забезпечення

1. Лекції
2. Плани семінарських занять
3. Матеріали для самостійного опрацювання
4. Тести
5. Індивідуальні завдання
6. Презентації
7. Контрольні питання.
8. Завдання для поточного контролю
9. Залікові питання

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Рівень навчальних досягнень	денна	заочна	Критерії оцінювання	
	бали	оцінка		
I. Початковий	1	2	«незадовільно»	Незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни. Незнання основних фундаментальних положень
	2			Суттєві помилки у відповідях на питання
	3			Слабо орієнтується у суспільних аспектах, у виконанні самостійної та індивідуальної роботи
II. Середній	4	3	«задовільно»	Неточні або недостатньо аргументовані відповіді на поставлені питання з порушенням послідовності їх Обґрунтування
	5			Орієнтується в ознаках суспільствознавчих позицій, дає коротку характеристику поняттям та термінам
	6			В цілому самостійно відтворює матеріали теми, має узагальнені знання про процеси та явища суспільного буття
III. Достатній	7	4	«добре»	Міцні знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових літературних джерелах. Вміння аргументовано відповідати на поставлені питання
	8			Вміння характеризувати конкретні ситуації, застосовуючи суспільні ідеали, принципи, давати оцінку певним суспільним явищам, мати свою позицію щодо того чи іншого явища
	9			Достатньою мірою оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює висновки, вміє навести конкретні приклади певних суспільних явищ та дати їм характеристику. Виконання тестових завдань, самостійної та індивідуальної роботи. Участь у обговоренні питань на семінарських заняттях
IV. Високий	10	5	«відмінно»	Глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. Вміння оперувати поняттями у певних дисциплінарних знаннях, розрізняти їх
	11			Вміння чітко, лаконічно, логічно, послідовно доповідати і відповідати на поставленні питання. Вміння характеризувати конкретні ситуації, застосовуючи суспільні ідеали, принципи, давати оцінку певним суспільним явищам, мати свою позицію щодо того чи іншого явища
	12			Активна участь в обговоренні питань на семінарських заняттях. Досконале виконання тестових завдань, індивідуальної та самостійної роботи. Глибокі, міцні знання, вільне володіння матеріалом

**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за усні
відповіді**

Рівень навчальних досягнень	денна	заочна	Критерії оцінювання
	бали	оцінка	
I. Початковий	1	2 «незадовільно»	Здобувач освіти називає одне-два поняття, терміни з етики та естетики
	2		Має загальне уявлення про ту чи іншу епоху в контексті розвитку моралі
	3		Називає подію, пов'язану з етикою чи естетикою чи діяча у галузі етики та естетики
II. Середній	4	3 «задовільно»	Студент(студентка) репродуктивно відтворює відповідні терміни, подані в тематичному матеріалі
	5		З допомогою викладача, відтворює основний зміст навчальної теми, визначає окремі ознаки етичних понять
	6		Самостійно відтворює фактичний матеріал теми, установлює послідовність подій
III. Достатній	7	4 «добре»	Здобувач освіти вміє використовувати основні і додаткові терміни з етики та естетики
	8		Володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, аналізує описані факти, порівнює однорідні етичні явища, визначає причинно-наслідкові зв'язки між ними
	9		Узагальнює окремі факти та формулює нескладні висновки, обґрунтовуючи їх конкретними фактами; дає порівняльну характеристику етичних явищ
IV. Високій	10	5 «відмінно»	Студент (студентка) використовує набуті знання для вирішення нової навчальної проблеми; робить аргументовані висновки, може визначити актуальність головних моральних проблем сучасності
	11		Володіє глибокими знаннями, може вільно та аргументовано висловлювати власні судження розвивати креативне мислення, узагальнювати, аналізувати, систематизувати, порівнювати, класифікувати
	12		Системно володіє навчальним матеріалом; самостійно характеризує етичні явища, виявляє особисту позицію щодо них; уміє виокремити проблему й визначити шляхи її розв'язання; користується джерелами інформації, аналізує та узагальнює її

Залікові питання з навчальної дисципліни “Етика та естетика”

1. Етика як наука про мораль.
Співвідношення етики, моралі та моральності.
2. Історичне зародження морально-етичних норм людського життя.
3. Співвідношення моральних, релігійних та юридичних норм.
4. Релігійна та світська мораль.
5. Конфуціанська мораль в культурі далекосхідного регіону.
6. Моральні принципи буддійського віровчення.
7. Моральні настанови ісламу.
8. Моральні цінності християнського віровчення.
9. Моральні традиції українського народу.
10. Основні концепції моралі в історії європейської культури.
11. Сенс життя і щастя: основні аспекти співвідношення.
12. Любов як основа морального життя людини.
13. Проблема добра і зла у світовій етичній думці.
14. Чесноти і вади як характеристики моральності людини.
15. Проблема людського щастя у вченні Григорія Сковороди.
16. Моральний зміст патріотизму.
17. Біблія як джерело моральних цінностей і норм християнської етики.
18. Професійна етика.
19. Поняття етикету: історичні корені і сучасні форми.
20. Морально-психологічні аспекти спілкування.
21. Проблема самотності у сучасному світі.
22. Сучасна етика ділової людини.
23. Етика службового конфлікту.
24. Діалогізм як риса людської особистості та його етичні засади.
25. Етика в неklasичній культурі.
26. Молодіжна етика: поняття, особливості, проблеми.
27. Особливості моральних аспектів молодіжного спілкування.
28. Сімейні цінності в етиці українського народу.
29. Етика в контексті ідей постмодернізму.
30. Співвідношення понять краси, прекрасного та естетичного.
31. Особливості естетики як філософської науки.
32. Провідні концепції естетичного в європейській культурі.
33. Взаємовпливи релігії та мистецтва.
34. Художні стилі класичного мистецтва.
35. Художні стилі неklasичного мистецтва.
36. Художній авангард та його естетична оцінка.
37. Естетичне як цінність.
38. Діалектична єдність етичного і естетичного, їх взаємозв'язок.
39. Проблема прекрасного і потворного в житті і художній творчості.
40. Трагічне в естетиці екзистенціалізму.

41. Мистецтво як соціальний і культурний феномен.
42. Мистецтво як засіб гармонізації природи і культури.
43. Основні парадигми сучасної мистецької творчості.
44. Етико-естетичні аспекти життєвого вибору особистості.
45. Життєва мудрість та етика.
46. Етичні проблеми спілкування поколінь.
47. “Краса врятує світ” – Що це означає?
48. Етико-естетичні аспекти кохання.
49. Етика та естетика в гендерному вимірі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

з етики:

1. Малахов В. Етика. Курс лекцій. – К., 2006.
2. Тофтул М.Г. Етика: Навчальний посібник. – К.: “Академія”, 2005. –
3. Юрій М. Етика: Підручник. – К: Дакор, 2006
4. Савельєв В.П. Етика: Навчальний посібник – Львів: «Магнолія», 2006
5. Етика: Навчальний посібник /В.О. Лозовий, М.І Панов, О.А. Стасевська.– К., 2002.
6. Мовчан В.С. Історія і теорія етики. Курс лекцій: Навчальний посібник. – Дрогобич, 2003
7. Степаненко В.Ф. Етика в проблемах і аналітичних задачах: Навчальний посібник. – К., 1998.
8. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. – К., 1999

з естетики:

1. Камінський А.Г. Основи естетики. – Тернопіль, 2004.
2. Левчук Л.Т. Естетика. – К., 2006.